

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Михни ЛЮЦКАНОВ Стоянов – катедра „Ветеринарна микробиология, инфекциозни и паразитни болести“, Ветеринарно медицински факултет при Тракийски университет гр. Стара Загора

относно: материали и документи за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“, обявен в ДВ бр. 32/ 22.04.2016 г., представени от гл.ас. д-р Звезделина Тодолова Киркова, катедра „Ветеринарна микробиология, инфекциозни и паразитни болести“ при ВМФ към Тракийски университет гр. Стара Загора.

Гл.ас. д-р Звезделина Тодорова Киркова е родена на 12.08.1973 г в гр. Раднево, обл. Стара Загора. През 1998 г. завършва специалността „Ветеринарна медицина“ във ВМФ към Тракийския университет гр. Стара Загора и придобива ОКС „Магистър-ветеринарен лекар“. През следващата 1999 г., след спечелен конкурс, е избрана за редовен асистент по паразитология и инвазионни болести при животните към катедра „Паразитология“. През 2002 г. е избрана за старши асистент, а през 2006 г. за главен асистент към катедра „Ветеринарна микробиология, инфекциозни и паразитни болести“. През 2012 г. успешно защитава дисертационен труд и придобива ОНС „Доктор“.

Представените ми за оценка материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ съдържат общо 29 единици, от които 4 са във връзка с дисертацията за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ на тема „*Етиологични, епидемиологични и клиничкохимични проучвания върху трихурозата при кучетата и опити за контрол*“. Те са били рецензирани, поради което в настоящият конкурс не подлежат на нова оценка.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ освен с дисертационния труд и свързаните с него публикации гл.ас. д-р Звезделина Киркова участва с още 25 научни труда. От тях 6 са публикациите в реферирани международни научни издания с импакт фактор. Общият импакт фактор от тях възлиза на 8.273. Други 23 труда са поместени също в реферирани издания но без импакт фактор. От тях броят на научните съобщения, докладвани на научни форуми и поместени в сборници от тях е

8, от които 4 са от международни научни конгреси и конференции. Научната продукция на д-р Киркова е намерила отклик в общо 120 цитирания, от които 80 в научни издания с импакт фактор.

Гл.ас. д-р Звезделина Киркова е съавтор на едно учебно помагало, представляващо „Ръководство за практически упражнения по ветеринарна паразитология“.

В тематичен аспект водещо място сред научните постижения на гл. ас. д-р Киркова заемат въпросите, посветени на паразитофауната на домашните и дивите каниди и фелиди, а също и на конете, и преживните животни. Особено значими са резултатите от проучванията, свързани с трихурозата при кучето, на които е посветен и дисертационният труд. От тези проучвания произтичат редица оригинални и потвърдителни приноси, както по отношение биологията на причинителя *T. vulpis* така и по отношение възможностите за диагностика на заболяването, което той причинява и възможностите за неговото контролиране. Така например, установено е че това е една от най-често срещаните хелминтози при кучетата на възраст над 6 месеца, която се доказва още при около 30% от чакалите и при 12% от вълцитев нашата страна.

Д-р Киркова установява още продължителността на хистотропната фаза от развитието на ларвата на паразита, както и присъствието му в дебелите черва на гостоприемника. Доказана от нея е и ролята на чакала като специфичен гостоприемник и същевременно е потвърдено неспецифичното участие на котката и свинята в биологичния цикъл на вида *T. vulpis*.

Заслужават специално внимание констатираните от д-р Киркова данни за високата степен на опаразитеност на овчите и козите стада у нас със стомашно-чревни стронгилиди, принадлежащи поне към 6 различни вида. Висока степен на екстензивна инвазия със стомашно-чревни стронгилиди е установена и при магаретата в нашата страна. При тях е потвърдена високата ефективност на препарата Ivermectin, приложен еднократно чрез субкутанно въвеждане.

Интересни са още проучванията на д-р Зв. Киркова относно диروفилариозата при кучетата и дивите каниди, от които става ясно, че най-често засегнати са скитащите кучета, но силно разпространение диروفилариите имат и сред вълците, лисиците и чакалите. Водещо място е определено за вида *D. immitis*, но е регистриран и нарастващ екстензитет на инвазията с вида *D. repens*.

Подчертан е интересът на д-р Киркова и към паразитозите от групата на зооантропонозните заболявания. Особено внимание заслужават нейните проучвания върху генетичната вариабилност на *Echinococcus granulosus* с доказаните в България 16 хаплотипа на този вид. Няколко са представените публикации, разработени в сътрудничество с хуманни паразитолози, посветени на гиардиазата, които потвърждават убеждението, че това е една от най-честите паразитози при кучетата,

котките и човека. Установено е, че близо 80% от хората, опаразитени с вида *Lambliа intestinalis* са в постоянен или чест контакт с домашни любимци или продуктивни животни. От друга страна изследванията показват, че 7,5% от кучетата и котките на хора, инвазирани с *Giardia duodenalis* също са инвазирани, и че близо 1/5 от месоядните домашни любимци с диаричен синдром са с инвазирани с гиардиаи. Основно последните принадлежат към генотиповете С и Д на вида *Giardia duodenalis*.

Трихинелозата освен като паразитоза, свързана с дивите свине е доказана още и при всички видове изследвани диви месоядни животни, като най-висок екстензитет е установен при белките, следван от лисиците, язовците, чакалите и вълците.

Една друга група разработки с участието на д-р Звезделина Киркова е посветена на проучване ефективността на различни противопаразитни продукти. Така, установена е високата ефективност на spot-on формата на комбиниран препарат, съдържащ fipronil S-methoprene, eprinomectin и praziquantel, както и на бензомидазолите при стомашно-чревните хелминти. В едно стопанство обаче е доказана статистически значима резистентност спрямо левамизола, а в други две е регистрирана устойчивост и към други безамидазолови препарати.

На базата на всички тези свои научни проучвания гл.ас. Зв. Киркова формулира значителен брой приноси с оригинален или потвърдителен характер.

Представената от кандидатката в конкурса за „Доцент“ научна продукция е допълнена и от справка за участието ѝ 4 научно-изследователски проекта, на един от който е била ръководител. Д-р Киркова е била научен ръководител и на двама специализанти по паразитни болести на дребните животни, както и научен консултант на други четирима специализанти по паразитни болести на продуктивните животни. Наред с това много пъти д-р Зв. Киркова е била ангажирана като лектор на различни обучителни семинари, презентации на фирми и други форуми. Д-р Киркова е и един от преподавателите във ВМФ, който умее да работи в международно партньорство и атестация за това са няколко изследователски проекта, финансирани от бизнеса с международно участие.

Освен представената научна продукция д-р Звезделина Киркова е преподавател, ангажиран повече от 16 години с практическото обучение на студентите по ветеринарна медицина по дисциплините „Обща паразитология“, „Специална паразитология“, „Стадна диагностика“ и „Подвижна клиника“. Атестациите за нейната преподавателска дейност са много добри.

Познавам д-р Звезделина Киркова от времето, когато е била студентка във ВМФ и изключително високо ценя работата ѝ като преподавател и научен работник, както и качествата ѝ на колега, който умее да работи в колектив, който е уважителен към хората с които работи и високо ценен от студентите и практикуващите ветеринарни лекари. Тя е един от най-търсените в последните години паразитолози за консултантски услуги и е специалист силно разпознаваем на национално ниво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Обобщавайки предоставената ми справка за научната продукция и преценявайки цялостната преподавателска и консултативна дейност на гл.ас. д-р Звезделина Годорова Киркова мога да си позволя обобщението, че тя е един изграден специалист в областта на ветеринарната паразитология със собствена физиономия и присъствие. Като се прибави към това и обстоятелството, че тя е пример за работлив, мотивиран и високоетичен колега с широк мироглед и познания, давам своя **ПОЛОЖИТЕЛЕН** ВОТ и призовавам и останалите членовете на научното жури да ѝ бъде присъдена академичната длъжност **“ДОЦЕНТ”** по научната специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните”.

28.08.2016

Стара Загора

РЕЦЕНЗЕНТ.....

проф. д-р М. М. Люцканов)

